

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
менеджменту, логістики
та інновацій
Протокол № 2 від 31.08.2023 р.

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

ПІДПРИЄМНИЦТВО В ОНЛАЙН-СЕРЕДОВИЩІ

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань	всі
Спеціальність	всі
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	всі

Статус дисципліни	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Розробники: к.е.н., доцент	Підписано КЕП	Лідія МАЖНИК
-------------------------------	---------------	--------------

к.е.н., доцент	Підписано КЕП	Олена НЕБИЛИЦЯ
----------------	---------------	----------------

Завідувач кафедри
Менеджменту, логістики та
інновацій

Олена ЯСТРЕМСЬКА

**Харків
2023**

ВСТУП

Впровадження нових інформаційних технологій впливає на всі сфери діяльності як окремого підприємства так і економіки в цілому. Під впливом цих процесів формується новий економічний простір – новий ринок, або Internet-ринок, як система нових економічних відносин. В Україні все більша кількість підприємств усвідомлює нові можливості ведення бізнесу в онлайн-середовищі. Вивчення дисципліни передбачає теоретичну та практичну підготовку здобувачів до вирішення конкретних завдань підприємницької діяльності в онлайн-середовищі та надає можливість засвоєння фундаментальних знань з основ ведення бізнесу в мережі Інтернет.

Предметом навчальної дисципліни є формування теоретичних знань та практичних навичок ведення підприємницької діяльності в Інтернет-середовищі.

Мета курсу «Підприємництво в онлайн-середовищі» – набуття основних знань з теоретичних засад та організаційно-методичних основ формування й функціонування підприємництва в онлайн-середовищі, практичних навичок щодо використання інтернет-технологій в підвищенні ефективності управління підприємством в сучасних умовах.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

ознайомлення здобувачів з теоретичними та методологічними основами підприємницької діяльності в онлайн-середовищі;

розуміння сутності та форм ведення підприємницької діяльності в онлайн-середовищі;

визначення принципів вибору певного виду підприємницької діяльності в мережі Інтернет;

оволодіння новітніми управлінськими підходами та застосування сучасних науково-технічних досягнень в процесі ведення інтернет-бізнесу;

опанування інструментарієм прийняття ефективних управлінських рішень у підприємницькій діяльності в онлайн-середовищі;

усвідомлення основ безпеки підприємництва в онлайн-середовищі.

Об'єктом вивчення дисципліни є процес підприємництва в онлайн-середовищі з метою отримання прибутку та надання соціальних благ у вигляді виробництва товарів та надання послуг.

Предметом навчальної дисципліни є принципи, форми і методи підприємництва в різноманітних складових аспектах розподілу сфер господарювання онлайн-середовища.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
<p>Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства; Демонструвати навички виявлення проблеми та обґрунтування управлінських рішень; Спілкуватись в усній і письмовій формі державною та іноземною мовами</p>	<p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу; Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; Здатність визначати та описувати характеристики організації</p>
<p>Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації; Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації</p>	<p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу; Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища</p>
<p>Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним</p>	<p>Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту; Здатність використовувати у професійній діяльності сучасні інформаційно-комунікативні технології</p>
<p>Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера</p>	<p>Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління; Здатність застосовувати теоретично-методичні та організаційно-економічні підходи щодо процесу розробки, прийняття й реалізації управлінських рішень в умовах невизначеності та обґрунтовувати оптимальні альтернативи успішного розвитку організації</p>
<p>Демонструвати навички узагальнення результатів аналізу</p>	<p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу;</p>

діяльності підприємства для обґрунтування комплексу заходів перспективного розвитку підприємства у ринковому середовищі	Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення
Виявляти навички до визначення контент-стратегії присутності і активності організації у digital-середовищі	Здатність генерувати нові ідеї (креативність); Здатність застосовувати теоретично-методичні та організаційно-економічні підходи щодо процесу розробки, прийняття й реалізації управлінських рішень в умовах невизначеності та обґрунтовувати оптимальні альтернативи успішного розвитку організації; Здатність використовувати у професійній діяльності сучасні інформаційно-комунікативні технології

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. *Теоретичні основи підприємництва в онлайн-середовищі*

Тема 1. Основні поняття та базові принципи підприємництва в онлайн-середовищі.

Основні поняття та принципи функціонування підприємницької діяльності в онлайн-середовищі. Історія становлення. Основні сфери електронного бізнесу. Засади створення системи е-комерції. Переваги і недоліки функціонування електронного бізнесу та електронної комерції. Порівняння ведення бізнесу в мережі Інтернет з традиційною підприємницькою діяльністю.

Тема 2. Інтеграційні процеси підприємництва в мережі Інтернет.

Еволюція бізнесу в Інтернеті. Бар'єри на шляху підприємницької діяльності в мережі Інтернет. Лояльність споживачів на ринку електронної комерції. Перспектива розвитку введення підприємницької діяльності в онлайн-середовищі. Найпоширеніші послуги у сфері електронної комерції в Україні.

Тема 3. Основні види електронного бізнесу.

Види бізнесу в Інтернеті: послуги, торгівля; бізнес на трафіку (сайтах). Електронна комерція. Електронна банківська діяльність (Інтернет-банкінг).

Електронні брокерські послуги (Інтернет-трейдинг). Електронні аукціони. Електронна пошта. Електронні бюро. Електронні страхові послуги.

Тема 4. Цифровізація підприємництва.

Поняття та сутність цифровізації та діджиталізації. Особливості та процес цифрових змін в Україні. Новітні підходи масового впровадження інформаційних технологій у процесі ведення бізнесу, масштабні автоматизації бізнес-процесів та поширення штучного інтелекту. Характеристики та риси індустріальних переворотів. Сутність та значення «Четвертої промислової революції» – «Індустрія 4.0» (Industry 4.0) для України та світу. Інноваційні можливості для розвитку бізнесу в мережі Інтернет.

Змістовий модуль 2. Методичні засади підприємництва в онлайн-просторі

Тема 5. Сервіси та платформи підприємництва в онлайн-режимі.

Основні моделі електронного бізнесу. Інтернет-магазини. Продаж в соціальних мережах. Сайти оголошень. Веб-розробка. Електронні торгові ряди (супермаркети). Інтернет-вітрини. Лідогенерація. Фріланс. Дія-бізнес, Amazon eBay, Walmart, Etsy, Alibaba.com і Google Express та інші платформи ведення бізнесу в Інтернеті.

Тема 6. Основи Інтернет-маркетингу як інструменту підприємницької діяльності

Поняття і структура Інтернет-маркетингу. Структура і складові Інтернет-маркетинг-міксу. Закони Інтернет-маркетингу. Інструменти комплексного інтернет маркетингу на підприємстві. Маркетингові дослідження в Інтернеті.

Тема 7 Основні особливості і прийоми формування взаємин суб'єктами зовнішнього середовища підприємництва в мережі Інтернет

Класифікація бізнес-середовища. Світова практика управління бізнес-процесами у мережі Інтернет. Міжнародний інтернет-бізнес. Бізнес-стратегії підприємств електронного бізнесу. Управління ризиками підприємницької діяльності в мережі Інтернет. Види електронних систем взаєморозрахунків. Механізм взаєморозрахунків за пластиковими картами в Інтернеті. Електронні гроші. Еквайринг. Віртуальний (цифровий, електронний) гаманець. Типи електронних гаманців. Переваги та недоліки використання електронних грошей.

Тема 8. Основи безпеки підприємництва в онлайн-середовищі.

Безпека підприємницької діяльності в онлайн-середовищі. Паноптикон та правові аспекти підприємницької діяльності в онлайн-середовищі. Нормативні та законодавчі акти, що стосуються ведення підприємницької діяльності в онлайн-середовищі. Закон України «Про електронну комерцію», «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», «Про телекомунікації», «Про електронний цифровий підпис», «Про платіжні системи та перекази коштів в Україні», «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», «Про захист персональних даних». Довіра споживачів до Web-ресурсів.

Перелік практичних (семінарських) завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) завдань

Назва теми практичних (семінарських) завдань	Зміст
Тема 1. Основні поняття та базові принципи підприємництва в онлайн-середовищі	
Семінарське завдання 1	Основні поняття та базові принципи підприємництва в онлайн-середовищі
Практичне завдання 1	Юридичне регулювання підприємницької діяльності України
Практичне завдання 2	Способи заробітку в онлайн-середовищі
Тема 2. Інтеграційні процеси підприємництва в мережі Інтернет	
Практичне завдання 3	Організація віртуального представництва підприємства в онлайн-просторі
Семінарське завдання 2	Найбільші торговельні майданчики світу та України, особливості їх функціонування в умовах військового стану
Тема 3. Основні види електронного бізнесу	
Семінарське завдання 3	Основні види електронного бізнесу
Тема 4. Цифровізація підприємництва	
Практичне завдання 4	Організація продажу товарів через Інтернет-аукціони. Дропшипінг
Тема 5. Сервіси та платформи підприємництва в онлайн-режимі	
Практичне завдання 5	Ділова гра «Цифровізація та діджиталізація»
Тема 6. Основи Інтернет-маркетингу як інструменту підприємницької діяльності	
Семінарське завдання 4	Поняття і структура Інтернет-маркетингу
Практичне завдання 6	Підприємницька діяльність в соціальних мережах
Тема 7. Основні особливості і прийоми формування взаємин суб'єктами зовнішнього середовища підприємництва в мережі Інтернет	
Практичне завдання 7	Обґрунтування комунікаційної політики підприємства в мережі Інтернет
Тема 8. Основи безпеки підприємництва в онлайн-середовищі	
Семінарське завдання 5	Безпека підприємницької діяльності в онлайн-середовищі
Практичне завдання 8	«Безпека цифрового бізнесу. КЕП»

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною «Підприємництво в онлайн середовищі» наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми	Зміст
Тема 1 – 8	Вивчення лекційного матеріалу та нормативно-правової бази України
Тема 1, 2, 4 – 8	Підготовка до практичних занять
Тема 1, 2, 3, 6, 8	Підготовка до семінарських занять
Тема 1 – 8	Виконання індивідуального навчально-дослідного завдання
Тема 1 – 8	Підготовка до модульного контролю

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Тема 1, 3, 4, 7), проблемна лекція (Тема 2, 5, 8), лекція-провокація (Тема 6)).

Наочні (демонстрація (Тема 1-8)).

Практичні (практична робота (Тема 1 – 8), кейс-метод (Тема 5)).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

для дисциплін з формою семестрового контролю залік:

максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума – 60 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формі семестрового заліку.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається для дисциплін з формою семестрового контролю залік – сумуванням всіх балів, отриманих під час поточного контролю.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: одинадцять індивідуальних навчально-дослідних завдань по 5 балів, дві письмові контрольні роботи по 10 балів кожна, колоквиум 25 балів.

Семестровий контроль: Залік

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Краус К.М. Електронна комерція та Інтернет-торгівля: навчально-методичний посібник / К. М. Краус, Н. М. Краус, О. В. Маржура . – Київ: Аграр Медіа Груп, 2021. – 454 с.

2. Олешко Т. І. Цифрова економіка : підручник / Т. І. Олешко, Н.В.Касьянова, С. Ф. Смерічевський та ін. – К. : НАУ, 2022. – 200 с.

3. Суніл Гупта. Цифрова стратегія. Посібник із переосмислення бізнесу. Київ : Вид. група КМ-БУКС, 2020. 320 с.

4. Пушкар О. І. Культура цифрових медіа [Електронний ресурс] : навчальний посібник / О. І. Пушкар, Є. М. Грабовський; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. – Електрон. текстові дан. (20,7 МБ). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. – 163 с. – URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/28184>.

5. Entrepreneurship, Innovation and Technology Management / Lee A. Swanson, Grant A. Wilson. – Publishing: Kendall Hunt Publishing, 2021. – 277 p.

6. Iastremska O. Social networks as a tool for entrepreneurship in the conditions of the economy of impressions / O. Iastremska, H. Nebylytsia // Сучасний стан наукових досліджень та технологій в промисловості. – 2023. – № 1(23). – P. 155-164. – URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29312>.

7. Innovation Management: Effective strategy and implementation / Keith Goffin, Rick Mitchell. – Publishing: Bloomsbury, 2016. – 448 p.

8. High-Tech Entrepreneurship: Managing Innovation, Variety and Uncertainty / Edited by Mich Bernasconi, Simon Harris, Mette Moensted. – Publishing: Taylor & Francis, 2006. – 298 p.

9. Verbivska L. The Impact of E-Business on Entrepreneurship Development in the Context of COVID-19 / L. Verbivska, H. A. Al-Ababneh, A. Korbutiak and

other / WSEAS Transactions on Business and Economicsthis. – 2022. – Volume19. – P. 1824–1838. – URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/28722>.

Додаткова

10. Пономаренко В. С. Методологія комплексного оцінювання ефективності розвитку підприємств : монографія / В. С. Пономаренко, І.В.Гонтарева ; за заг. ред. докт. екон. наук, проф. В.С. Пономаренка. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 404 с. – URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/11912>.

11. Гоков О. М. Фізичні основи технічних засобів розвідки [Електронний ресурс] : навчальний посібник / О. М. Гоков; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця – Електрон. текстові дан. (4.36 МБ). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. – 254 с. – URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29054>.

12. Інтернет-торгівля як засіб підвищення конкурентоспроможності підприємств в умовах глобалізації. Теоретичні, методологічні та практичні аспекти конкурентоспроможності підприємств : монографія / за заг. ред. О. Г. Янкового. – Одеса : Атлант, 2017. – 514с.

13. Макарова М.В. Тенденції розвитку цифрової економіки : [монографія] / М.В. Макарова. – Полтава : РВВ ПУСКУ, 2004. – 236 с. 222

14. Використання можливостей ринку В2В у підприємницькій діяльності для виходу на міжнародні ринки // Вісник Академії праці і соціальних відносин.– 2008. – № 3/2(45). – К. : Курс, 2008. – С. 17– 19.

15. Ліснак В. О. Міжнародний досвід застосування електронних платіжних систем в Україні. Економічний аналіз. 2018. Том 28, № 3. С. 149-153.

16. Кудирко Н. Ф. Особливості сучасного стану ринку електронної комерції в Україні / Н. Ф. Кудирко, Р. М. Федоряк // Технології та дизайн. – 2014.– № 1(10). – С. 1–7.

Інформаційні ресурси

17. Гаврилишин Н. М. Сучасний стан та перспективи розвитку електронної комерції в Україні / Гаврилишин Н. М. / [Електронний ресурс]. – URL: http://www.rusnauka.com/15_APSN_2010/Informatica/67476.doc.htm.

18. Електронна комерція в Україні: конкурентний дисбаланс і податкові виклики [Електронний ресурс]. – URL: <http://reforms.in.ua/news/elektronna-komerciya-v-ukrayini-konkurentnyydysbalans-i-podatkoviyvyklyky>.

19. Офіційний сайт порталу Дія [Електронний ресурс]. – URL: <https://diia.gov.ua/>.

20. Офіційний сайт Української асоціації маркетингу [Електронний ресурс]. – URL: <http://uam.in.ua>.

21. Про електронну комерцію : Закон України від 26.04.2017 р. № 67519 [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/675-19>.

22. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги: Закон України від 01.01.2024 р. №2155-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>.

23. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах : Закон України від 31.12.2023 р. № 80/94-ВР. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text>.

24. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII. – URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.

25. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>.